

JAN HÚSEK A SLOVENSKO

Marek Junek, Národní muzeum, Praha

„... som veľmi nešťastný, že som sa dostal zo Slovenska. Je pravda, že som si nesmiernym štúdiom a prílišnou prácou vo škole i mimo školu privodil hroznú nervovú chorobu, ale životu tomu som už tak privykol, že je mi bez neho strašne. Upadol som v melanchóliu, zo ktorej ma môže vyliečiť iba návrat tam, kde som sa dobre cítil – na Slovensko. Škola, Sokol, národopis a žurnalistika – to bol život, bez ktorého je mi nevysslovne smutno.“

Jan Húsek, 1922

Některé osobnosti zanechaly tak výraznou stopu v dějinách 20. století, že se o nich učíme dodnes a tvoří součást našeho historického povědomí. Jiné osobnosti, které ve své době tvořily elitu národa, postupně upadají do zapomnění, až se na ně zapomene úplně. Mezi podobné osobnosti patří i Jan Húsek. Dnes je známý pouze hrstce českých a slovenských etnografů, ovšem v době svého působení patřil k předním vědeckým, kulturním a osvětovým pracovníkům, kteří se intenzivně zajímali o Slovensko a propagovali československou národní jednotu.¹

Jan Húsek se narodil v roce 1884 v Ostrožské Nové Vsi. Gymnázium navštěvoval v Uherském Hradišti (ukončil ho s vyznamenáním v roce 1904) a zde se poprvé hlouběji seznámil se slovenskou problematikou, a to díky staršímu spolužákovi Bohdanu Pavlu. Po odchodu na Filozofickou univerzitu Univerzity Karlovy v Praze se Slovensku a česko-slovenským vztahům věnoval i nadále. Jako významný představitel Slovákckého krúžku v Praze měl možnost navázat spolupráci se členy jiných pražských spolků, jako například Detvan či Československá jednota. Velmi brzy se dostal do kontaktu s lékařem a pozdějším předním československým politikem Vavro Šrobárem a Pavlem Blahem, aktivně se účastnil různých česko-slovenských manifestací: na národopisné manifestaci Praha Slovensku v roce 1907 (na počest Černové) vystupoval jako starší stárek, od roku 1907 se pravidelně účastnil česko-slovenských porad v Luhačovicích.²

Studia na univerzitě měla pro Húska i jiný význam. Účastnil se přednášek T. G. Masaryka, které na něj měly velký vliv. Zaujaly ho především Masarykovy názory na česko-slovenské vztahy a jeho chápání národní jednoty. Ty pak prosazoval i po roce 1918, kdy působil na Slovensku. Jan Húsek dokonce vstoupil do Masarykovy realistické strany a podstatnou část svého života o sobě tvrdil, že je „realista“ v Masarykově slova smyslu.

Po absolvování univerzity v roce 1909 se Jan Húsek plně věnoval své učitelské dráze. Působil v Lipníku nad Bečvou, Moravské Ostravě a Olomouci jako profesor tamějších středních škol.

Vznik Československa ho zastihl na reálném gymnáziu v Bučovicích. Jan Húsek neváhal a mezi prvními se přihlásil na učitelské místo na Slovensku. Prozatímně byl jmenován na katolické ústavy v Kežmarku a Spišské Nové Vsi a čekal na definitivní jmenování na nějaké střední škole na Slovensku. Toho se ovšem nedočkal. Příčinou bylo složité Húskovo lavírování a hlavně jeho nerozhodnost, zda se chce věnovat pedagogické činnosti nebo činnosti vědecké. V roce 1920 a později letech 1924 a 1927 bylo Húskovi nabídnuto místo na referátu školství ministerstva školství a národní osvěty v Bratislavě.³ Húsek ani jednou místo nepřijal. Poprvé kvůli své obhajobě doktorátu (Húsek patřil mezi první, kteří obhájili rigorozum v Bratislavě) a později proto, že se snažil obhájit docenturu. Ovšem tato jeho snaha byla vždy zmařena „nepřejícími“ kolegy, kteří vždy získali Húskovo místo. Proto byl definitivně jmenován opět na Moravě, nejprve na gymnáziu v Boskovicích a později v Brně.⁴

Intenzivní zájem vrátit se definitivně na Slovensko projevil Húsek v 30. letech minulého století. Odůvodňoval to tím, že už nemá možnost získat docenturu a tím, že v Bratislavě působí

jeho manželka a studují děti.⁵ Pomoc Hledal u Vavro Šrobára, Antona Štefánka či Ferdinanda Píseckého. V roce 1934 se intenzivně zajímal o jmenování do Bratislavy. Ale zbytečně. Mohla za to neustálá změna názorů a současně útočný tón, s nímž všechny obviňoval, že mu brání v kariéře. Rovněž jeho pověst mezi představiteli ministerstva školství a některými slovenskými politiky nebyla právě nejlepší, jak o tom svědčí následující slova: „Húsek nevie, či je, čo chce. Jeho činnosť bola by viac hodná, ak by ju nesprevádzal ten osobný tón, ktorý všetko prehlúšuje. Ja Ťa veľmi prosím priateľu, upušť od svojej intervencie. Niečo Ti musím na vysvetlenie povedať. Húsek mi ešte za ministra Dérera povedal, že je agrárnikmi prenasledovaný, že je označovaný za socialistu. Akiste na druhej strane se označuje za republikána, ktorého chcú socialisti zničiť. Tento človek nevie spraviť úprimný krok, nevie prehovoriť úprimné slovo. Poznám ho naskrze jako človeka nespoľahlivého. O tom by mohli vyprávať aj činovníci bratislavskej jednoty sokolskej. Rečniť neni ešte práca. Reč môže byť činnom, ale len vtedy, keď je za ňou osobnosť. Poznal som dvoch takých Čechov na Slovensku: Zbaviteľa a Húska, ktorý není snáď tak zlý jako Zbaviteľ, ale podpory nezasluhuje. Teda nehnevaj sa. Rozčuluje ma, keď vidím takú vtieravosť a divím sa Húskovi, že po tom všetkom, čo som mu ja do očí povedal, má guráž svojimi vecmi obťažovať.“⁶

Na Slovensko se mu podařilo dostat ve školním roce 1938/1939. Ovšem po vyhlášení slovenské autonomie musel odejít zpět do Brna.

Na Slovensku se Húsek věnoval tomu, co mu bylo blízké: práci v Sokolu, národopisné a vědecké činnosti a upevňování česko-slovenských vztahů. Stal se členem mnoha spolků, např. Matice slovenské, Šafaříkovy učené společnosti, Štefánikovy společnosti či Společnosti pro studium menšinových otázek. Politicky se snažil být neutrální, i když osobně inklinoval spíše k sociální demokracii. A často o sobě vyhlášeoval, že uvnitř zůstal „starým masarykovským realistom“.⁷ Na přelomu 20. a 30. let minulého století dokonce na krátkou dobu vstoupil do agrární strany, ale brzo z ní vystoupil. Údajně proto, že podporoval V. Šrobára v zápase proti M. Hodžovi. Tak se dostal do sporu s Antonem Štefánkem a ten ho chtěl nechat vyloučit.⁸

V období svého působení na Slovensku také napsal většinu svých odborných prací, které jsou převážně etnografické, ovšem velmi často řeší aktuální politické problémy.⁹

Těžký osud čekal na Jana Húska v období druhé světové války. Díky odbojové činnosti jeho syna byl zatčen a deportován do koncentračního tábora Buchenwald, kde se jeho pro-slovenské smýšlení opět mohlo projevit. Na konci války se zde snažil obhajovat Slováky jako příznivce Československa a Slováky v Buchenwaldě organizoval do Slovenského národního výboru, který později splynul s českým do Československého národního výboru.¹⁰

Po válce se částečně vrátil ke své původní činnosti. Angažoval se v národopisné činnosti (např. stál u založení strážnického folklórního festivalu). Stal se spoluzakladatelem Československé společnosti, která navazovala na činnost některých prvorepublikových organizací (např. Československá jednota, Československé národní rada a Štefánikova společnost) a snažila se upevňovat vzájemné vztahy Čechů a Slováků. Současně se naplnila jeho vědecká kariéra a Jan Húsek mohl obhájit docenturu a současně začal přednášet na nově vzniklé Univerzitě Palackého v Olomouci.

Vzhledem ke své etnografické orientaci, působení jako učitel a osvětový pracovník se Jan Húsek věnoval i teoretickému zpracování československé otázky, česko-slovenských vztahů a vzájemnosti. Vycházel podobně jako někteří jeho souputníci z teze o čechoslovakizmu tak, jak byla součástí státní doktríny a snažil se ji vysvětlit. Velká část jeho názorů byla ovlivněna teoriemi a názory T. G. Masaryka, Edvarda Beneše, Arnošta Innocenta Bláhy nebo Antona Štefánka. V jednom se však od nich odlišoval – přílišným důrazem na Moravské Slováky jako na vzor, jak vytvořit právě Čechoslováky.

Ve svých teoriích se i Jan Húsek musel vyrovnat s rozdílným vývojem Čechů a Slováků. Tvrdil, že až do zániku Velké Moravy různé kmeny, které ji obývaly, tvořily jeden celek. Po jejím zániku se Slováci¹¹ postupně začali odlišovat od Čechů, a to díky geografickým, historicko-politickým, kulturním a sociálním podmínkám. Toto a navíc obrana proti Maďarům

přivedly Slováky k vlastnímu spisovnému jazyku. Tím ovšem podle Húska nebyla narušena etnografická jednota a společná národní kultura, což dokazují názory štúrovců, Pavla Országha Hviezdoslava, hlasistů, Milana Rastislava Štefánika či prúdistů. Společná národní kultura a československá ideologie pak našly výraz v tak významných dokumentech jako Martinská deklarace nebo ústava z roku 1920.¹²

V další době bylo podle Húska nutné pracovat na tom, aby vznikl československý národ z české i slovenské národní větve. Podle něj museli Češi i Slováci naplnit svůj vlastní nacionalismus (tj. český a slovenský) a teprve díky jejich syntéze mohl vzniknout nacionalismus československý. Což bude v budoucnu jednoduché, protože jak český tak slovenský nacionalismus vyrůstal z kollárovsko-masarykovského humanismu a měl příklad právě v T. G. Masarykovi a E. Benešovi jako ideálních Čechoslovácích, kteří se vzdali svého českého nacionalismu.¹³ Tento proces Húsek (stejně jako např. Anton Štefánek) nazýval akulturací, tj. kulturní asimilací. V této souvislosti je zajímavé, že Húsek do problému výrazně vnést českou otázku a myslel si, že v budoucnu bude problém spíše s Čechy, kteří se nebudou chtít přetransformovat v Čechoslováky a podle historické tradice budou klást důraz na český nacionalismus, který budou zaměňovat za československý a budou chtít nutit Slováky, aby se přizpůsobili. A hlavní vinu na tom podle Húska mělo střední školství, které se v českých zemích odmítalo zabývat Slovenskem.¹⁴

Že syntéza různých národních prvků je možná, dokazoval Húsek na Moravských Slovácích (z etnografického hlediska je považuje za zástupce Slováků), kteří expandovali do Prahy a Čech, z české kultury si vzali jen to nejlepší a vytvořili s nimi jeden národ s jedním spisovným jazykem.¹⁵

Největšímu problému v česko-slovenském vztahu ventilovanému navenek – jazykové otázce se Jan Húsek většinou vyhýbal a nechával ji otevřenou do budoucna: „*Hovorím: sme dosiaľ iba jednotný národ, nie absolútne národ jeden. Až sa povahove vyrovnáme, krvou smiešame, hospodársky, kultúrne a sociálne sjednotíme, potom len príde rad na jazykovú otázku.*“¹⁶ Ovšem v některých přednáškách slovenštinu označoval pouze za nářečí češtiny. A jeho teorie akulturace tak v podstatě dávala rovnítko mezi čechizací Slovenska a vznik československého národa.¹⁷

Hlavní způsob, jak provést akulturaci v Československu, viděl Jan Húsek v působení spolků a organizací, jakými byla např. Moravskoslovenská společnost, Československá jednota a především Štefánikova společnost. Tyto spolky měly aktivně působit mezi Čechy a informovat je o životě na Slovensku a současně mezi Slováky a informovat je o situaci v českých zemích. Nejvíce si v tomto směru cenil Štefánikovy společnosti: (*Štefánikova společnost*) „To je moje dítě a moja láska – ja zo Štefánikovej spoločnosti chcem niečo väčšieho vytvorit.“¹⁸

Štefánikova společnost vznikla po schůzce, které se konala 20. 9. 1931 v Trenčianské Teplé. Po diskusi se dospělo k názoru, že spolek má být založen na Štefánikově odkazu, a proto byl schválen název „Štefánikova společnost pro pěstování československé vzájemnosti na poli praktickém“. Dočasnými čestnými předsedy byli zvoleni zemští prezidenté Jozef Országh a Jan Černý.¹⁹ Později bylo zvoleno řádné vedení v čele s politikem Martinem Mičurou a zvolen program, na jehož základě se obyvatelé pohraničí měli hlouběji poznat, překonat překážky a prakticky provozovat to, co je spojuje. Toto praktické pěstování vzájemnosti se mělo uskutečnit pomocí kulturních a národopisných manifestací, výchovou ve školách, pořádáním přednášek, vydáváním publikací, prosazováním nových dopravních spojení, výstavbou nových komunikací, regulací bystřin, výzkumem a využitím přírodního bohatství, prosazováním tzv. regionalizmu apod.²⁰ Tyto činnosti měly na starost místní odbory a ústřední sekce. V roce 1935 se předsedou Štefánikovy společnosti stal Vavro Šrobár a postupně se začala připravovat reorganizace této společnosti, která byla dokončena o rok později. Společnost přenesla své centrum do Bratislavy, předsedou se stal Milan Ivanka a bylo rozhodnuto, že ze společnosti se stane organizace s celostátní působností.²¹

Jan Húsek se naplno začal angažovat v Štefánikově společnosti od poloviny třicátých

let minulého století. Už od počátku svého působení se snažil hrát významnou roli ve vedení celé společnosti. Zde většinou narážel na odpor, protože nebyl brán jako rovnocenný partner ostřílených politiků v čele společnosti. Největší spory vedl s agráříkem Antonem Štefánkem.

Proto se ve zvýšené míře angažoval v národopisném odboru, kde navázal na své odborné znalosti a předchozí organizační zkušenosti (např. z organizace Slovákčého roku v Kyjově v roce 1931). V roce 1936 byl zvolen předsedou národopisného odboru a o rok později byl jmenován tajemníkem celé Štefánikovy společnosti.²²

Jan Húsek patřil v národopisném odboru mezi neaktivnější členy. Účastnil se různých přednášek a národopisných slavností (např. v rámci Slovákčého roku v Uherském Hradišti v roce 1937, v rámci luhačovických porad 1936 a 1937, v rámci Štefánikova roku v letech 1937–1938 apod.), připravoval k vydávání různé publikace (např. Šrobárův sborník v roce 1937). Pomáhal místním odborům s organizováním folklorních slavností. Většina z národopisných slavností se odehrávala v romantizujícím duchu, který navazoval na podobné události v 19. století. Proto se v letech 1932–1934 několikrát konaly schůzky a manifestace, zapalovaly se vatry československé jednoty na Javorníkách, Javořině a na Velkém Polomu. Jakýmsi mottem všech těchto setkání bylo heslo společnosti: „Poznajme sa, milujme sa!“ Motto platilo především pro obyvatele pohraničí, kteří podle společnosti tvořili pilíř republiky, základ pro československou jednotu. Húsek se rovněž podílel na přípravě největších akcí pořádaných národopisným odborem: na Hurbanově slavnosti na Filipově (uskutečnila se dne 10. 6. 1935 a zúčastnilo se jí přes 8000 lidí²³ a národopisných slavnostech v Trenčianských Teplicích. Národopisný den slovensko-moravského pohraničí s manifestací pro československou jednotu v Trenčianských Teplicích se uskutečnil 15. 7. 1934. Program byl rozdělen do dvou částí. Dopoledne proběhl průvod krojovaných družin s následujícím táborem lidu a promenádním koncertem. Odpoledne se v parku uskutečnil národopisný den, jehož se zúčastnili obyvatelé Hornácka, Trenčínska a Valašska. Na táboru lidu zaznělo mnoho proslovů, které mimo jiné pronesli Vavro Šrobár, Jan Húsek, Ján Zeman a Eduard Galváněk. Ve svých projevech většinou zdůrazňovali československou jednotu, která se má pěstovat hlavně na moravsko-slovenském pomezí, mluvili o útlaku Slováků před rokem 1918 a o zásluhách M. R. Štefánika, Edvarda Beneše a T. G. Masaryka. Húsek označil Moravské Slováky a Valachy za dokonalé Čechoslováky, mající vzor ve Františku Palackém a T. G. Masarykovi. Slíbil, že manifestace se budou pořádat pravidelně, střídavě na Moravě a na Slovensku. V rámci národopisného dne proběhla soutěž v lidovém zpěvu mezi Moravany a Slováky a byly předvedeny ukázky lidových zvyků.²⁴

Další významnou akcí na moravsko-slovenském pomezí byla Výstava Slovácka v Uherském Hradišti v roce 1937. Húsek tuto akci pomáhal připravovat. V jeho rámci původně navrhl vybudovat skanzen v Uherském Hradišti, vytvořit regionální ústav pro vlastivědný výzkum Moravského Slovenska a uspořádat národopisné slavnosti.²⁵ Z jeho navrhovaného programu se podařilo uskutečnit jen málo. Za zmínku stojí sjezd vlastivědných pracovníků, který se v Uherském Hradišti sešel ve dnech 5. a 6. července 1937 (Húsek v jeho rámci působil jako tajemník). Vedle odborných problémů se zde projednávala i otázka, kterou navrhl Jan Húsek: jak organizovat vlastivědnou práci na Slovácku. Zda má vzniknout nový výzkumný ústav při Slováckém muzeu, nebo má rozšířit svoji činnost národopisný sbor v rámci Štefánikovy společnosti, nebo má národopisný odbor vzniknout v rámci Studijního ústavu ve Zlíně (zaměřoval se hlavně na národohospodářské otázky a přírodovědný výzkum). Na závěr byla přijata rezoluce, která konstatovala, že je potřeba organizovat národopisný výzkum na nových základech a vydávat nový vlastivědný sborník. Těchto úkolů se měly ujmout Štefánikova společnost a Studijní ústav ve Zlíně.²⁶ Z těchto úkolů se nakonec nepodařilo nic uskutečnit do zániku 1. ČSR.

Vrcholem Húskovy činnosti v rámci Štefánikovy společnosti se mělo stát pořádání luhačovických sjezdů, které měly navázat na tradici luhačovických porad před první světovou válkou. Jan Húsek pomyslel na to stát se hlavním organizátorem těchto slavností a to v rámci

koncepte, kterou přednesl na národopisném dnu v Trenčianských Teplicích, že jednou za dva až tři roky se na moravsko-slovenském pomezí mají uskutečnit podobné slavnosti i s pracovním seminářem. Ovšem narazil na odpor Československé jednoty v Praze, která poradami v Luhačovicích chtěla oslavit čtyřicet let své existence. Jednota přivítala spolupráci se Štefánikovou společností, která měla organizovat manifestační průvod, tábor lidu a národopisnou slavnost, ovšem hlavní organizaci slavností si vyčlenila pro sebe. Jan Húsek těžce nesl, že byl odstaven od organizování celých porad a dostal se do sporu s Československou jednotou v Praze. Ovšem nemluvil svým jménem, ale jménem celé Štefánikovy společnosti, což vzápětí vyvolalo ostré reakce ze strany předsedy Československé jednoty Josefa Rotnágl a některých slovenských představitelů Štefánikovy společnosti.²⁷

Přestože dnes je Jan Húsek znám pouze několika etnografům, ve své době vykonal rozsáhlou činnost a patřil mezi neúnavné organizátory drobné práce na moravsko-slovenském pomezí v duchu pojetí T. G. Masaryka. Podobné osobnosti vykonaly pro rozvoj regionu (a v tomto případě i pro rozvoj československé státní myšlenky) velký kus práce a zaslouží si být jednou za čas připomínány, aby se na ně úplně nezapomnělo. Díky nim totiž je možné poskládat mozaiku doby ve úplně pestrosti a dozvědět se o své minulosti vše podstatné.

Poznámky:

- 1 V textu se nebudu zabývat Janem Húskem jako etnografem, ale především jeho činností spolkovou a životními peripetemi v období 1. ČSR.
- 2 Archiv literatury a umenia Slovenskej národnej knižnice v Martině (ALU SNK Martin), fond Anton Baník, sign. 52 A 17, Československá společnost v Brně, zemská pobočka Antonu Baníkovi 12. 10. 1949.
- 3 ALU SNK Martin, Šrobárova pozůstalost, sign. 173 K 15, Húsek Ministerstvu školství a národní osvěty 10. 12. 1936.
- 4 Tamtéž.
- 5 ALU SNK Martin, Zemanova pozůstalost, sign. 87 B 27, Húsek Zemanovi 22. 8. 1924.
- 6 ALU SNK Martin, Šrobárova pozůstalost, sign. 173 E 19, Písecký Šrobárovi 14. 8. 1934.
- 7 ALU SNK Martin, Šrobárova pozůstalost, sign. 173 C 10, Húsek Šrobárovi 11. 2. 1937. ALU SNK Martin, Štefánková pozůstalost, sign. 42 C 99, Húsek Štefánkovi 19. 11. 1930.
- 8 Tamtéž. Toto Húskovo tvrzení je poněkud diskutabilní vzhledem k tomu, že Štefánek v první polovině 30. let rovněž podporoval V. Šrobára v konfliktu s M. Hodžou a navíc jeho vliv v agrární straně klesal.
- 9 Za nejvýznamnější je možné považovat: H ú s e k, J.: *Hranice mezi zemí Moravskoslezskou a Slovenskem*. Studie etnografická. Sbor pro výzkum Slovenska a Podkarpatské Rusi, Praha 1932. TÝŽ: *Hranice mezi Slováký a Karpatorusy, Prusy*. Bratislava 1925.
- 10 ALU SNK Martin, sign. 52 A 17, Československá společnost v Brně, zemská pobočka Antonu Baníkovi 12. 10 1949.
- 11 Zde je nutné poznamenat, že pojetí národa typické pro 19. a 20. století (s důrazem na jazyk jako hlavní diferenciací znak) přenáší Húsek i do období středověku a hledá tam moderní národy, které ale neexistovaly. Rovněž je v jeho argumentaci nejasné pojmosloví, kdy mluví o kmenu a národu ve stejném významu.
- 12 H ú s e k, J.: *Hranice mezi zemí Moravskoslezskou a Slovenskem*. Studie etnografická. Sbor pro výzkum Slovenska a Podkarpatské Rusi, Praha 1932, str. 3–8. Jednota, 1937, roč. 1, č. 28, str. 6. TÝŽ: *Československá jednota*. Krajský výkonný výbor strany pokrokové v Uherském Hradišti, Uherské Hradiště 1928, str. 4–8.
- 13 Jednota, 1937, roč. 1, č. 28, str. 6.
- 14 H ú s e k, J.: *Československá jednota*. Krajský výkonný výbor strany pokrokové v Uherském Hradišti. Uherské Hradiště 1928, str. 15–16.
- 15 Jednota, 1937, roč. 1, č. 28, str. 7.
- 16 Jednota, 1937, roč. 1, č. 28, str. 6.
- 17 H ú s e k, J.: *Československá jednota*. Krajský výkonný výbor strany pokrokové v Uherském Hradišti. Uherské Hradiště 1928, str. 19.
- 18 ALU SNK Martin, Šrobárova pozůstalost, sign. 173 C 10, Húsek Šrobárovi 1. 8. 1938.

- 19 Československá vzájomnosť, č. 4, roč. 3, 25. 1. 1935, str. 1. Slovenská krajina, č. 36, roč. 14, 13. 2. 1932, str. 3.
- 20 Slovenská krajina, č. 36, roč. 14, 13. 2. 1932, str. 3. Tamtéž, č. 136, roč. 14, 16. 6. 1932, str. 4. Československá vzájomnosť, č. 2, roč. 1, 12. 7. 1933, str. 1 - 2. Tamtéž, č. 12, roč. 1, 26. 11. 1933, str. 1. ALU SNK Martin, Zemanova pozůstalost, sign. 87 R 8. Státní okresní archiv (SokA) Hodonín, Archiv města Strážnice, sign. AM - St - 2, i.č. 398, k. 87
- 21 ALU SNK Martin, Šrobárova pozůstalost, sign. 173 R 8. Československá vzájomnosť, č. 28, 13. 7. 1934, str. 1. Československá vzájomnosť, č. 9, 5. 3. 1937, str. 2.
- 22 Jednota 1938, roč. 2, č. 25, str. 295. Jednota, roč. 2, č. 26, str. 311.
- 23 ALU SNK Martin, Šrobárova pozůstalost, sign. 173 T 11.
- 24 ALU SNK Martin, Šrobárova pozůstalost, sign. 173 R 8. Československá vzájomnosť, č. 28, 13. 7. 1934, str. 1.
- 25 Jednota 1937, roč. 1, č. 16, str. 191.
- 26 Jednota 1937, roč. 1, č. 11, str. 131.
- 27 ALU SNK Martin, Zemanova pozůstalost, sign. 87 B 27, Húsek Zemanovi 23. 7. 1936. ALU SNK Martin, Šrobárova pozůstalost, Československá jednota Šrobárovi 25. 6. 1936

Mgr. Marek J u n e k, Ph.D., absolvent Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci obor čeština – dějepis. V současné době působí jako vedoucí oddělení novodobých českých dějin Národního muzea v Praze, odborně se zaměřuje na slovenské dějiny a česko-slovenské vztahy v 19. a 20. století.

Jan Húsek and Slovakia

A b s t r a c t

Jan Húsek (1884–1973), a native of Ostrožská Nová Ves, was one of the influential ethnographers of the Slovákco region. Besides that, he devoted himself to work on solidification of the Czech-Slovak ties in 1918, both in theory (he elaborated the issue of Czech-Slovak unity) and in practice. Worth mentioning is his work in the Štefánik society where he managed the work of the ethnographic department. He took part in organization of various ethnographic events (in Filipov, Trenčianské Teplice, Luhačovice, Uherské Hradiště etc.) and he strived to take the ethnographic work to a higher organizational level. In his activities, he often clashed with Slovak politicians, partly because he was not seen as an equal partner, and partly because he changed his opinions very often. In spite of that, Jan Húsek belonged to important organizers of the low-level works in the spirit of Masaryk and he deserves to be remembered.

Jan Húsek und die Slowakei

Z u s a m m e n f a s s u n g

Jan Húsek (1884–1973), von Geburt aus Ostrožská Nová Ves, zählte zu den bedeutenden aus der Mährischen Slowakei stammenden Ethnologen. Neben der Ethnographie widmete er nach der Entstehung der Tschechoslowakischen Republik (1918) seine Aufmerksamkeit den tschechisch-slowakischen Beziehungen, und zwar sowohl theoretisch (er hat die Frage der tschechoslowakischen einheitlichen Nation herausgeholt) als auch praktisch. Erwähnenswert ist vor allem seine Tätigkeit in der Štefánik-Gesellschaft, wo er organisatorische Arbeit im Bereich Ethnographie leistete. Er beteiligte sich an der Vorbereitung von verschiedenen ethnographischen Festen (in Filipov, Trenčianské Teplice, Luhačovice, Uherské Hradiště u. s. w.) und bemühte sich ein höheres Niveau der ethnographischen Tätigkeit zu erreichen. Bei seiner Arbeit geriet er oft in Streit mit manchen slowakischen Politikern, und zwar weil er für einen niveaulosen Gesprächspartner gehalten wurde und auch weil er seine Meinungen oft wechselte. Trotzdem zählte Jan Húsek zu wichtigen Organisatoren der Kleinarbeit nach Masaryk's Auffassung, und deshalb verdient er Anerkennung und sollte auch weiterhin in Erinnerung bleiben